

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA
KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.gov.si

OPOZORILO:

»Navodila za analizo tali in gnojilni načrt ter odvzem vzorcev tal, namenjenih za kemijsko analizo, za potrebe intervencij KOPOP in LOPS iz Strateškega načrta 2023–2027« predstavljajo zgolj informativni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

NAVODILA ZA ANALIZO TAL IN GNOJILNI NAČRT TER ODVZEM VZORCEV TAL, NAMENJENIH ZA KEMIJSKO ANALIZO, ZA POTREBE INTERVENCIJ KOPOP IN LOPS IZ STRATEŠKEGA NAČRTA 2023–2027

Kazalo vsebine

KDAJ JE TREBA IZDELATI ANALIZO TAL IN KAJ MORA VKLJUČEVATI?.....	3
GNOJILNI NAČRT.....	3
IZJEME.....	3
DO KDAJ JE TREBA IZDELATI ANALIZO TAL IN GNOJILNI NAČRT?.....	4
ALI SE REZULTATI ANALIZ TAL IN GNOJILNI NAČRTI POŠILJAJO NA AGENCIJO?	4
KAKO SE PREVERJA IZPOLNJEVANJE ZAHTEVE GLEDE ANALIZE TAL IN GNOJILNIH NAČRTOV?	4
METODOLOGIJA IN NAČIN VZORČENJA KMETIJSKIH TAL	5
ČAS VZORČENJA	5
LOKACIJE VZORČNIH MEST NA KMETIJSKEM ZEMLJIŠČU	5
NAČIN ODVZEMA POVPREČNEGA VZORCA TAL.....	5
GLOBINA VZORČENJA.....	6
ŠTEVILO VZORCEV TAL, KI JIH MORA KMG ODDATI V ANALIZO.....	6
OBVEZNI PODATKI OB ODDAJI VZORCA TAL V ANALIZO.....	6
PODATKI O ODDAJI VZORCA TAL V ANALIZO	8

KDAJ JE TREBA IZDELATI ANALIZO TAL IN KAJ MORA VKLJUČEVATI?

Analizo tal in gnojilni načrt morate imeti izdelana za vse GERK, ki so vključeni v intervencije kmetijsko-okoljska podnebna plačila in Lokalne pasme (LOPS), in na katerih uporabljate mineralna gnojila. Če uporabljate le organska gnojila, morate voditi evidenco o uporabi organskih in mineralnih gnojil, analiza tal in gnojilni načrt pa nista potrebna.

Analizo tal se izdelava za naslednje parametre: pH, P, K in organska snov. Za trajno travinje analiza tal na organsko snov ni potrebna.

GNOJILNI NAČRT

Gnojilni načrt je petleten, izdelava pa se na podlagi veljavne analize tal. Veljavnost analize tal je pet let.

Gnojilni načrt je veljaven pet let, če je izdelan na podlagi veljavne analize tal, ne glede na preostali čas veljavnosti analize tal. Če je npr. analiza tal veljavna še eno leto, je gnojilni načrt, izdelan na podlagi te analize tal, veljaven pet let – je petleten. Pomembno je, da je v času izdelave petletnega gnojilnega načrta, analiza tal še veljavna.

IZJEME

Še veljavne analize tal, izdelane pred letom 2023 oziroma v letu 2023, za parameter pH ni treba dopolniti.

Analize tal in gnojilnega načrta ni treba izdelati, če se vključite le v naslednje operacije intervencije:

1. Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Podnebne spremembe (KOPOP_PS):

- PS.1 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje goved (PS_GOV);
- PS.2 Krmljenje z zmanjšano količino dušika pri prašičih pitancih (PS_PRAP);
- PS.3 Izboljšanje kakovosti krme in načrtno krmljenje ovc in koz (PS_DROB).

2. Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK):

- BK.1 Posebni traviščni habitati (HAB);
- BK.2 Traviščni habitati metuljev (MET);
- BK.3 Steljniki (STE);
- BK.4 Mokrotni traviščni habitati (HABM);
- BK.5 Ohranjanje mokrišč in barij (MOKR_BAR);
- BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki (SUHI_KTP);
- BK.7 Visokodebelni travniški sadovnjaki (VTSA);
- BK.8 Strmi travniki (S50);
- BK.9 Grbinasti travniki (GRB);
- BK.10 Ohranjanje mejic (MEJ);
- BK.11 Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst (ITRV);
- BK.14 Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (VTR);
- BK.15 Ohranjanje suhih travišč (SUHA_TRAV).

3. Lokalne pasme in sorte (LOPS)

- Lokalne pasme (PAS);
- Lokalne sorte (SOR).

Za izdelavo analize tal in gnojilnega načrta za operacije integrirane pridelave intervencije KOPOP_NV (NV.3 Integrirana pridelava poljščin – IPP, NV.4 Integrirana pridelava zelenjave – IPZ, NV.5 Integrirana pridelava hmelja – IPH, NV.6 Integrirana pridelava sadja in oljk – IPSO in NV.7

Integrirana pridelava grozdja – IPG) morate upoštevati zahteve iz tehnoloških navodil za te operacije iz Pravilnika o integrirani pridelavi poljščin, zelenjave, hmelja, sadja in oljk ter grozdja (Uradni list RS, št. 31/23¹).

DO KDAJ JE TREBA IZDELATI ANALIZO TAL IN GNOJILNI NAČRT?

Analizo tal in gnojilni načrt za leti 2023 in 2024 morate imeti izdelana najpozneje do roka za oddajo zbirne vloge za leto 2024 iz uredbe, ki bo urejala izvedbo intervencij kmetijske politike za leto 2024, če sta analiza tal in gnojilni načrt starejša od petih let ali pa še nista izdelana za vse GERK, na katerih uporabljate mineralna gnojila.

Za obdobje 2025–2027 morate imeti analizo tal in gnojilni načrt izdelana najpozneje do roka za oddajo zbirne vloge za tekoče leto iz uredbe, ki ureja izvedbo intervencij kmetijske politike za tekoče leto.

ALI SE REZULTATI ANALIZ TAL IN GNOJILNI NAČRTI POŠILJAJO NA AGENCIJO?

Rezultate analiz tal in gnojilne načrte ne pošiljate na Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (agencija), ampak jih hranite doma, na kmetijskem gospodarstvu (KMG).

KAKO SE PREVERJA IZPOLNJEVANJE ZAHTEVE GLEDE ANALIZE TAL IN GNOJILNIH NAČRTOV?

Agencija bo podatke o izdelanih analizah tal od leta 2024 prevzela iz evidence analiz tal (evidenca iz 161. a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2 in 18/23)²) en dan po poteku roka za oddajo zbirne vloge za tekoče leto iz uredbe, ki ureja izvedbo intervencij kmetijske politike za tekoče leto. Podatke o izdelanih analizah tal bodo v evidenco analiz tal vpisali pooblaščen laboratoriji, ki bodo analize tal izdelali.

Agencija v skladu z uredbo, ki ureja izvedbo intervencij kmetijske politike za tekoče leto, preverja izpolnjevanje zahteve glede izdelanih:

- analiz tal z upravnim pregledom prek evidence analiz tal in pregledom na kraju samem;
- gnojilnih načrtov s pregledom kraju samem.

Izjema: Agencija izpolnjevanje zahteve glede izdelanih analiz tal za leto 2023 preveri le s pregledom na kraju samem v skladu z uredbo, ki ureja izvedbo intervencij kmetijske politike za leto 2023³.

¹ <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-0807/pravilnik-o-integrirani-pridelavi-poljscin-zelenjave-hmelja-sadja-in-oljk-ter-grozdja>

² <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4716>

³ https://www.uradni-list.si/_pdf/2023/Ur/u2023034.pdf

METODOLOGIJA IN NAČIN VZORČENJA KMETIJSKIH TAL

Metodologijo in način vzorčenja kmetijskih tal določa Pravilnik o spremljanju stanja kmetijskih tal (Uradni list RS, št. 103/22)⁴, ki ureja krovno spremljanje stanja kmetijskih tal in spremljanje stanja kmetijskih tal.

Za vzorčenje tal:

- a) je obvezna naslednja oprema:
- ustrezno orodje za vzorčenje tal – lopata oziroma sonda,
 - nož,
 - vedro,
 - vrečke za vzorce brez primesi, ki bi lahko vplivale na kakovost vzorca (papirna ali vinilna vrečka);
- b) dodatna oprema pa je:
- meter ali tračni meter,
 - deionizirana voda in papirnate brisače za čiščenje orodja za vzorčenje,
 - hladilna torba za prevoz vzorcev.

ČAS VZORČENJA

Vzorec tal je treba odvzeti v obdobju od spravila pridelka do naslednjega gnojenja oziroma setve/saditve kmetijskih rastlin (jesensko-zimski čas). Od zadnjega gnojenja mora preteči vsaj mesec dni.

Vzorca tal se ne odvzema med ali takoj po obdobju suše, ki traja več kot 30 dni, ali ko so tla zmrznjena, poplavljenjena, prekrita s snegom ali nasičena z vodo.

LOKACIJE VZORČNIH MEST NA KMETIJSKEM ZEMLJIŠČU

Vzorčimo tla kmetijskega zemljišča. Namen vzorčenja je pridobiti reprezentativen vzorec kmetijskega zemljišča za analizo kemijskih in fizikalnih lastnosti tal.

Pri jemanju tal se izogibamo robov zemljišč in drugih delov zemljišč (vozne poti ipd.), ki se pedološko, vizualno ali na kakršen koli drug način razlikujejo od ostalih površin in ne predstavljajo povprečnega stanja tal, ki jih želimo preiskati.

NAČIN ODVZEMA POVPREČNEGA VZORCA TAL

Povprečni vzorec tal pripravimo z združevanjem podvorcev, ki jih odvzamemo na več različnih odzemnih mestih. Število odzemnih mest mora biti od 10 do 25. Odzemna mesta enakomerno razporedimo preko celotnega vzorčnega območja po metodi »cik – cak«.

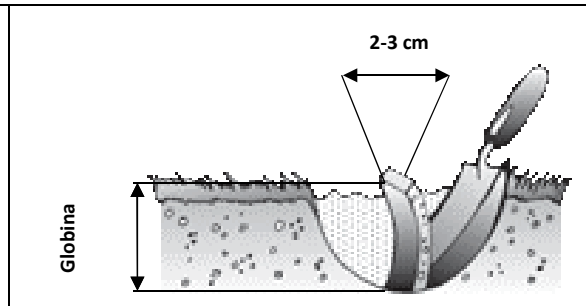
Na vsakem vzorčnem mestu vzamemo enako količino tal (približno 200 g).

Praviloma vzorčimo s sondo (*slika 1*), lahko pa tudi z lopato za prekopavanje, t. i. 'štiharico' (*slika 2*), ki je štirikotna (ne trikotna).

⁴ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV14232>

Slika 1. Sonda za jemanje talnih vzorcev

Slika 2. Jemanje talnih vzorcev z lopato

Pri vzorčenju s sondo na posameznem odvzemnem mestu sondo zabodemo v tla, jo zavrtimo in jo med vrtenjem potegnemo iz tal. Nato s strgalom ali nožem postrgamo vso zemljo iz sonde v ustrezno posodo (npr. vedro).

Pri vzorčenju z lopato za prekopavanje vzamemo 2 do 3 cm debel in ravno toliko širok podvzorec tal preko celotne globine vzorčenja, kot je prikazano na sliki 2.

Tla odvzeta iz vseh vzorčnih mest v primerni posodi (npr. vedru) temeljito premešamo in odstranimo večje in tudi manjše korenine, skelet (kamenje) in morebitne druge primesi. Grude razdrobimo, temeljito premešamo/homogeniziramo, nato odzamemo 0,5 do 1 kg tal (povprečni vzorec) in ga shranimo v vinilno (plastično) vrečko. Povprečni vzorec tal opremimo z vsemi potrebnimi podatki in ga čim hitreje dostavimo v laboratorij, ki izvaja kemijske analize tal. Podatki naj bodo zapisani na etiketi na zunanji strani embalaže (nikakor jih ne vlagajte k vzorcu tal v vrečko, saj je vzorec tal vlažen, zaradi česar bodo oznake vzorcev postopoma postale nečitljive). Če je vzorec tal več, mora biti vsak od njih posebej označen z vsemi potrebnimi podatki.

Če vzorec tal odzamemo iz več GERK, moramo povprečni vzorec tal pridobiti iz vseh GERK skupaj in ne le zgolj z enega GERK.

GLOBINA VZORČENJA

Vzorec tal jemljemo na ornih površinah do globine 25 cm (globina ornice), na zatravljenih površinah do globine 6 cm in v trajnih nasadih do globine 40 cm.

ŠTEVILO VZORCEV TAL, KI JIH MORA KMG ODDATI V ANALIZO

Število vzorcev tal, ki jih mora KMG obvezno oddati v analizo, je odvisno od kakovosti in tipa tal, načina in intenzivnosti rabe zemljišč ter strnjenosti oziroma razpršenosti zemljišč, ki jih upravlja posamezno KMG. Za vsako strnjeno območje kmetijskih zemljišč s podobnimi lastnostmi tal in z isto vrsto dejanske rabe je treba odvzeti in analizirati en vzorec tal. Za strnjeno območje kmetijskih zemljišč štejemo GERK, ki se med seboj stikajo, oziroma jih ločujejo le linijski objekti (ceste, manjši vodotoki, mejice ipd.). En vzorec tal lahko odzamemo tudi v primeru razpršenih GERK, pri čemer morajo biti tudi ta zemljišča homogena v smislu rabe tal, zgodovine gnojenja in pedoloških lastnosti tal. Priporočena velikost območja, ki ga predstavlja en talni vzorec, naj ne presega 5 ha.

OBVEZNI PODATKI OB ODDAJI VZORCA TAL V ANALIZO

Ob oddaji vzorca tal v analizo morate za vsak oddani vzorec tal posredovati naslednje podatke:

- številka KMG (KMG-MID);
- ime in priimek, naslov naročnika analize (ulica, pošta in poštna številka) in telefonska številka;
- vrsta kmetijske rabe zemljišča (njiva, travnik, sadovnjak, ...);
- tekstura tal (lahka, srednje težka, težka tla);

- številka GERK oziroma vseh GERK v vzorčni enoti (GERK_PID) in domače ime vsakega GERK;
- površina vzorčne enote*;
- globina odvzema vzorca;
- datum odvzema vzorca;
- vrste želenih kemijskih analiz (najmanj pH, P, K, organska snov);
- datum oddaje vzorca v analizo.

* Če je bila kmetijska raba zemljišča (poljin) znotraj enega GERK v preteklosti različna, zaradi česar je treba odvzeti več vzorcev tal znotraj enega GERK, je treba to označiti na naslednji način:

Površina vzorčne enote:

a) celoten GERK

b) del GERK (opis):

Kopijo podatkov o odvzetih vzorcih hranite za lastno evidenco na KMG.

PODATKI O ODDAJI VZORCA TAL V ANALIZO

Št. kmetijskega gospodarstva (KMG-MID):	1	0	0						
---	---	---	---	--	--	--	--	--	--

Ime in priimek ter naslov naročnika analize (ulica, pošta in poštna številka), telefonska številka):

Vrsta kmetijske rabe zemljišča (njiva, travnik, sadovnjak, ...):

☐ njiva	☐ travnik	☐ hmeljišče
☐ sadovnjak	☐ oljčnik	☐ travniški sadovnjak
☐ vinograd		

drugo: _____

Tekstura tal:

☐ lahka tla	☐ srednje težka tla	☐ težka tla
------------------------------------	--	------------------------------------

Številka GERK oziroma vseh GERK v vzorčni enoti (GERK_PID) in domače ime vsakega GERK:

GERK_PID	Domače ime GERK								
<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>									
<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>									
<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>									
<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>									

GERK_PID	Domaće ime GERK
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	

Površina vzorčne enote*:

* Če je bila raba tal (poljin) znotraj enega GERK v preteklosti različna, zaradi česar je treba odvzeti več vzorcev tal znotraj enega GERK, je treba to označiti:

celoten GERK

del GERKA (opis): _____

Globina odvzema vzorca: _____ cm

Datum odvzema vzorca:

		.			.	2	0	2	
--	--	---	--	--	---	---	---	---	--

Vrste želenih kemijskih analiz:

pH fosfor (P₂O₅) kalij (K₂O) organska snov

drugo: _____

Datum oddaje vzorca v analizo:

		.			.	2	0	2	
--	--	---	--	--	---	---	---	---	--